

Анатолій Наточій
Володимир Тимофєєв
старші викладачі
кафедри вогневої підготовки

Юлія Толмачова
курсантка 2-го курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Національної поліції України
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПІДГОТОВКА З ПРАКТИЧНОЇ СТРІЛЬБИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРАВООХОРОНЦІВ: СЬОГОДЕННІ РЕАЛІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану перед правоохоронними органами постають надзвичайно високі вимоги щодо рівня бойової готовності, професійної витривалості та здатності ефективно діяти в умовах підвищеної загрози. Одним із ключових аспектів професійної підготовки є формування стійких навичок володіння зброєю та ведення вогню в різноманітних тактичних ситуаціях. Саме тому практична стрільба повинна посідати чільне місце в системі навчання правоохоронців.

Необхідність активної підготовки з практичної стрільби зумовлена не лише підвищеним рівнем загроз у прифронтових і звільнених територіях, а й потребою оперативного реагування на диверсійно-розвідувальні дії противника, забезпечення громадського порядку та захисту цивільного населення. Ефективність дій правоохоронців безпосередньо залежить від їх здатності швидко й точно застосовувати вогнепальну зброю в екстремальних умовах, що неможливо без системної, цілеспрямованої і практично орієнтованої стрілецької підготовки [1].

Практична стрільба – це вид стрілецького спорту, в якому вивчаються та відпрацьовуються різноманітні завдання з використанням вогнепальної зброї [2]. Цей вид підготовки моделює реальні бойові ситуації, вимагає від стрільця не лише фізичної витривалості, а й здатності швидко ухвалювати рішення, адаптуватися до змінних умов та ефективно діяти в обмежений проміжок часу. Практична стрільба є не лише спортивною дисципліною, а й важливим елементом професійного навчання військовослужбовців, поліцейських та інших силових структур, особливо в умовах підвищеного ризику та збройної агресії.

З урахуванням зазначених умов, практична стрільба виконує функцію не лише технічного тренування, а й служить інструментом психологічної

підготовки правоохоронців [3; 4]. Регулярне виконання вправ зі стрільби в умовах, наближених до реальних бойових дій, сприяє зниженню рівня стресу під час реального зіткнення, формуванню впевненості у власних діях та зброї, а також підвищенню загального рівня боєздатності особового складу.

Особливої актуальності набуває впровадження елементів практичної стрільби в комплекс тактичної підготовки. Йдеться про тренування, що поєднують стрілецькі навички з елементами тактики малих груп, зачистки приміщень, евакуації цивільних осіб та відбиття збройних нападів у міській забудові. Такий підхід дозволяє максимально адаптувати підготовку до реалій сучасної гібридної війни, в якій лінія фронту може бути розмитою, а загроза – повсякденною.

Крім того, важливою є інтеграція сучасних технологій у процес навчання вогневої підготовки. Використання інтерактивних тирів, лазерних тренажерів, систем відеоаналізу дій стрільців та віртуальної реальності дозволяє створити безпечне, але максимально ефективне середовище для тренувань. Такі засоби дозволяють не лише відпрацьовувати технічні аспекти стрільби, а й аналізувати помилки, коригувати дії та відслідковувати динаміку розвитку навичок [5; 6].

Окрему увагу треба приділяти психологічній стійкості під час стрільби. Умови бойового зіткнення завжди супроводжуються високим рівнем стресу, що може негативно вплинути на точність, швидкість та адекватність дій правоохоронця. Саме тому вправи з практичної стрільби повинні включати елементи емоційного напруження, імітацію несподіваних загроз, роботу в умовах шуму, диму чи обмеженої видимості [7].

Серед важливих чинників неможливості виконання своїх службових обов'язків правоохоронцями потрібно визначити їх психологічну неготовність до стресових та критичних ситуацій. До цього аспекту потрібно віднести неготовність деяких працівників до необхідності застосування вогнепальної зброї, хоча в умовах воєнного стану така необхідність може виникнути в будь-який момент. Звісно, через пряму загрозу вогнепальною зброєю щодо поліцейського, у правоохоронців спрацьовуватиме інстинкт самозбереження. Однак в деяких випадках такий інстинкт через певні суб'єктивні причини може не спрацювати та поліцейський перебуватиме у ступорі або знерухомиться [8].

Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити низку важливих висновків щодо значення практичної стрільби в системі професійної підготовки правоохоронців в умовах воєнного стану. Передусім, практична стрільба є не лише способом удосконалення технічних навичок поведінки зі зброєю, а й комплексним інструментом формування професійної готовності до дій у складних, динамічних та небезпечних умовах. Вона забезпечує здатність правоохоронця впевнено, точно та швидко реагувати на загрози, що виникають у бойовій обстановці, під час виконання спеціальних операцій або під час забезпечення громадської безпеки в умовах нестабільності.

Також надзвичайно важливо інтегрувати практичну стрільбу в загальну систему тактичної підготовки. Це дозволяє правоохоронцям не лише працювати індивідуально, а й взаємодіяти в складі групи, ефективно діяти в обмеженому просторі, координувати стрілецькі дії під час зачисток, оборони об'єктів, супроводу конвоїв чи евакуації цивільних.

Підсумовуючи, зазначимо, що підготовка з практичної стрільби повинна бути невід'ємною складовою фахової підготовки кожного правоохоронця. Вона є критично важливою для підвищення рівня особистої і колективної безпеки, здатності діяти в умовах воєнного часу та ефективно протидіяти загрозам збройного характеру. У нинішніх умовах саме такі навички можуть стати вирішальними у збереженні життя як самих працівників правоохоронних органів, так і цивільного населення, яке вони захищають.

Список використаних джерел

1. Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану : тези III Міжнародної науково-практ. конф. (Хмельницький, 21 листопада 2024 року). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2025. 1804 с. URL: dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/4767/3/НАДПСУ_21.11.2024.pdf
2. Практична стрільба, як елемент підготовки до повномасштабних бойових дій? 2023. URL: Практична стрільба, як елемент підготовки до повномасштабних бойових дій?
3. Наточій А. Д., Смалъ П. В. «Вогнева підготовка – складова професійної компетентності майбутніх офіцерів поліції». *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 4 (114). С. 321–333.
4. Тінін Д., Тимофєєв В. Важливість підготовки поліцейських до несення служби в критичних ситуаціях в умовах воєнного стану. *Збірник наукових праць «SCIENTIA»*. 2023. (16 червня 2023 р.; Афіни, Греція). С. 75–77. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/1037>.
5. Шепітько В. Теоретико-методологічна модель криміналістики та її нові напрями. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. Харків : Право, 2021. Вип. 25. С. 9–20. URL: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/view/497>.
6. Наточій А. Д., Тінін Д. Г. Застосування інтерактивних та мультимедійних технологій при вогневій підготовці працівників правоохоронних органів: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики* : матеріали II Міжнародної наукової конф., м. Кривий Ріг, 19 січня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. 552 с. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/13194/1/50-72-PB.pdf#page=225>.
7. Ковалів М. В. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : Юридичні науки. 2016. № 837. С. 65–70.
8. Тінін Д., Тимофєєв В. Деякі аспекти попередження травмування поліцейських під час несення служби. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*, (June 16, 2023; Athens, Greece), 68–70. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/1051>.